

โครงการวิศวกรสังคม

คณะพยาบาลศาสตร์ เพื่อแก้ปัญหาชุมชน
ในพื้นที่ ต.ดินด่านเกวียน อ.โชคชัย
จ.นครราชสีมา

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

อาจารย์รัชชัย คนบุญ
อาจารย์กฤตกร หมั่นสระเกษ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

คำนำ

โครงการวิศวกรรมสังคมคณะพยาบาลศาสตร์ เพื่อแก้ปัญหาชุมชนในพื้นที่ ตำบลดินด่านเกวียน อำเภอโชคชัยจังหวัดนครราชสีมาจัดทำขึ้นเพื่อ 1) ให้นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มีทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงาน และทักษะการสร้างนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาชุมชนตามแนวคิดวิศวกรรมสังคม 2) ใ้บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ได้รับการพัฒนาทักษะการเป็นที่ปรึกษาวิศวกรรมสังคม 3) ให้นักศึกษาและบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา สามารถสร้างหรือนำองค์ความรู้ที่หลากหลายในมหาวิทยาลัยมาบูรณาการในการไปปฏิบัติงานจริงแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนในมิติต่างๆ และ 4) นำองค์ความรู้หรือนวัตกรรมที่มีในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมให้ชุมชนพึ่งพาตนเองและจัดการตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยดำเนินโครงการอย่างเป็นระบบ มีการจัดกิจกรรมจากแนวคิดวิศวกรรมสังคม ส่งผลให้นักศึกษาเกิดทักษะวิศวกรรมสังคม ประกอบด้วย 1) ทักษะการคิดวิเคราะห์ เชิงเหตุ-ผล เห็นปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย (นักคิด) 2) ทักษะในการสื่อสารองค์ความรู้เพื่อการแก้ปัญหา (นักสื่อสาร) 3) ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ระดมสรรพกำลัง ทรัพยากรเพื่อการแก้ปัญหา (นักประสานงาน) และ 4) ทักษะการสร้างนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาสังคม (นักสร้างนวัตกรรม)

ขอขอบคุณผู้ใหญ่บ้านหมู่ 1 บ้านด่านเกวียน และคณะอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาตามแนวคิดวิศวกรรมสังคม ทำให้การดำเนินโครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายครบถ้วนทุกประการ ส่งผลให้เกิดนักศึกษามีทักษะวิศวกรรมสังคมทั้ง 4 ประการ

(อาจารย์กฤตกร หมั่นสระเกษ และคณะ)

เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2566

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ชื่อโครงการ	2
1.2 หน่วยงานที่รับผิดชอบ	2
1.3 จำนวนงบประมาณ	2
1.4 ประเภทโครงการ	2
1.5 เป้าหมายการพัฒนา	2
1.6 ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น	3
1.7 ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา	3
1.8 หลักการและเหตุผล	3
1.9 วัตถุประสงค์ของโครงการ	3
1.10 กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์	3
1.11 พื้นที่ดำเนินการ	3
บทที่ 2 รายละเอียดการดำเนินงาน	
2.1 กิจกรรมที่ดำเนินการ	4
2.2 ผลผลิตจากการดำเนินโครงการ (Output)	30
2.3 ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	30
2.4 ผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดกรอบการดำเนินงาน TOR	30
2.5 หน่วยงาน/เครือข่ายที่ร่วมดำเนินโครงการ	31
2.6 จำนวนองค์ความรู้/ ชุดความรู้ที่นำไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น	31
2.7 จำนวนรายวิชาที่มีการบูรณาการพันธกิจสัมพันธ์เพื่อพัฒนาท้องถิ่น	31
บทที่ 3 สรุปผลการดำเนินงาน	
3.1 สรุปผลการดำเนินงาน	32
3.2 องค์ความรู้ นวัตกรรมที่เกิดจากการดำเนินโครงการ	32
3.3 ปัญหาอุปสรรค	33
3.4 ข้อเสนอแนะ	33

บทที่ 1

บทนำ

1. ชื่อโครงการ วิศวกรสังคมคณะพยาบาลศาสตร์ เพื่อแก้ปัญหาชุมชนในพื้นที่ ตำบลดินด่านเกวียน อำเภอโชคชัยจังหวัดนครราชสีมา
2. หน่วยงานที่รับผิดชอบ สโมสรนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์
ผู้รับผิดชอบ อาจารย์กฤตกร หมั่นสระเกษ
เบอร์โทรศัพท์ 093-5287111
อีเมล Krittakorn.m@nrru.ac.th
3. ความเชื่อมโยงกับแผนต่างๆ
 - 3.1 แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (พ.ศ. 2566-2570)
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาและพัฒนาสมรรถนะคนทุกช่วงวัย
 - 3.2 แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579)
ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับคุณภาพการศึกษา
 - 3.3 โครงการร่วม/โครงการบริบท ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566
โครงการพัฒนา Soft Skill ด้วยกระบวนการวิศวกรสังคม

4. หลักการและเหตุผล

ระบบบริการสุขภาพในปัจจุบันมีความซับซ้อนและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ นโยบายการพัฒนาประเทศ และเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าขึ้น ทำให้การบริการพยาบาลจำเป็นต้องมีการปรับตัวให้ตอบสนองต่อความต้องการด้านสุขภาพที่หลากหลายของผู้ใช้บริการอย่างมีคุณภาพ และใช้ความรู้ใหม่ในการบริหารและปฏิบัติการพยาบาลในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว โดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์และเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการคิดเชิงระบบมีความยืดหยุ่น มีภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีมร่วมกับสหสาขาวิชาชีพอื่นๆ มีความรู้ความเข้าใจในนโยบายและระบบสุขภาพของประเทศ และความเข้าใจในสุขภาพของชุมชนปัจจุบัน ซึ่งพบว่าปัญหาด้านสุขภาพของชุมชนในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา มีความเกี่ยวข้องกับ ปัญหาสุขวิทยาส่วนบุคคล ความเข้าใจผิดในด้านความรู้การดูแลสุขภาพ ปัญหาสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อสุขภาพ และขาดการส่งเสริมสุขภาพที่เหมาะสม

สุขภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาและส่งเสริม ให้กับบุคคลในทุกๆ ระดับ และส่งผลถึงในระดับชุมชน และประเทศ การมีสุขภาวะที่ดีและมีสุขอนามัยดี เป็นลักษณะอันพึงประสงค์ประการแรกของคนไทย แนวคิดเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพจึงมีความหมาย เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับการดูแลอย่างเป็นองค์รวม ครบทุกมิติ เช่น วิถีชีวิต สังคม เศรษฐกิจ สุขภาพร่างกาย สุขภาพจิตใจ ครอบครัว ชุมชน วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม การดูแลสุขภาพจึงมีความแตกต่างตามสภาพปัญหาและความต้องการตามบริบทของพื้นที่ เนื่องจากลักษณะการดำรงชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป ลักษณะวัฒนธรรมการดูแลสุขภาพที่เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย ส่งผลให้บุคคลมีพฤติกรรมสุขภาวะที่ไม่ถูกต้อง ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพตามมา เช่น ปัญหาการเจ็บป่วยเรื้อรัง การเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ การเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน การเกิดอุบัติเหตุ การเจ็บป่วยเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมที่ไม่ถูกสุขลักษณะ เป็นต้น การแก้ไขปัญหาสุขภาพในแต่ละพื้นที่ จึงต้องให้แต่ละภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคีเครือข่ายด้านสุขภาพ ภาค

ประชาชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลแก้ไขปัญหาสุขภาพของตน เพื่อให้เกิดนโยบายและแนวปฏิบัติของพื้นที่โดยยึดปัญหาและความต้องการทางด้านสุขภาพในพื้นที่เป็นสำคัญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาเป็นสถาบันการศึกษาที่ “เป็นที่พึ่งของท้องถิ่น” ในจังหวัดนครราชสีมา ที่สร้างนักศึกษาเป็น “วิศวกรสังคม” เพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและพัฒนาประเทศ โดยใช้แนวคิด “วิศวกรสังคม” มาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาโดยสร้างให้นักศึกษามีการคิดวิเคราะห์เป็นระบบมีเหตุและผล สามารถลงพื้นที่ในชุมชนเพื่อสร้างความเชื่อมโยงต่อชุมชน สามารถนำความรู้ที่เรียนไปใช้ประโยชน์ให้กับชุมชน โดยการสื่อสารองค์ความรู้ และการทำงานร่วมกับผู้อื่นในชุมชนไปแก้ปัญหาให้กับชุมชนได้ รวมทั้งสามารถนำองค์ความรู้มาสร้างนวัตกรรม เพื่อแก้ปัญหาให้กับชุมชนท้องถิ่นได้ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เป็นสาขาการศึกษาที่มุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตเพื่อทำงานและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะชุมชนในท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา จึงนำแนวคิด “วิศวกรสังคม” มาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาโดยสร้างให้นักศึกษาเป็น “วิศวกรสังคมด้านสุขภาพ” โดยเฉพาะด้านสุขภาพของครอบครัว

ด้วยเหตุนี้ สโมสรนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มีแนวทางในการค้นหาปัญหาและแก้ปัญหาด้วยการเรียนรู้ข้ามศาสตร์เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาแบบลงมือปฏิบัติจริงช่วยในการพัฒนาชุมชน โดยใช้ท้องถิ่นเป็นฐาน ผ่านการให้คำปรึกษาจากคณาจารย์ต่างสาขาวิชาร่วมกับประชาชนในชุมชน เพื่อให้ นักศึกษาได้ร่วมกันดำเนินกิจกรรมแก้โจทย์ปัญหาเชิงพื้นที่ได้ โดยใช้เขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา เป็นพื้นที่ดำเนินการด้านการส่งเสริมและสร้างเสริมสุขภาพ ดังนั้น สโมสรนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ จึงได้จัดทำโครงการวิศวกรสังคมพยาบาลศาสตร์ ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนได้มีการดูแลตนเองด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีกระบวนการวิศวกรสังคมมาหนุนเสริมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่อไป

5. วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อให้นักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ได้รับการพัฒนาให้มีทักษะในการแก้ไขปัญหาชุมชน โดยใช้กระบวนการวิศวกรสังคม
2. เพื่อสร้างรูปแบบการแก้ไขปัญหาที่ตรงตามความต้องการของพื้นที่อย่างแท้จริง จากกระบวนการศึกษาบริบท ปัญหา โดยใช้เครื่องมือของกระบวนการวิศวกรสังคม
3. เพื่อให้นักศึกษาเกิดทักษะทางสังคม (Soft skill) ทั้ง 4 ประการ คือ นักคิด นักสื่อสาร นักประสานงาน และนักสร้างนวัตกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาให้กับชุมชน
4. เพื่อเพิ่มศักยภาพชุมชนเป้าหมายด้วยกระบวนการวิศวกรสังคมในการแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่

7. กลุ่มเป้าหมาย (Target Group)

- 7.1 ชุมชนในเขตดินแดนเกวียน อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 1 หมู่บ้าน
- 7.2 นักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ จำนวน 25 คน

8. แผนการดำเนินงาน

กิจกรรม	ปี 2565			ปี 2566								
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
วิศวกรสังคมสำรวจ ปัญหาชุมชนด้าน คุณภาพชีวิตที่ส่งเสริม สุขภาพในพื้นที่เพื่อเก็บ รวบรวมข้อมูล								←→				
วิศวกรสังคมบูรณาการ องค์ความรู้ในการพัฒนา โมเดลเพื่อแก้ปัญหา ชุมชนด้านคุณภาพชีวิต เพื่อส่งเสริมสุขภาพ								←→				
วิศวกรสังคมนำโมเดลที่ ได้ไปใช้ในการแก้ปัญหา ชุมชนด้านคุณภาพชีวิตที่ ส่งเสริมสุขภาพ								←→				
วิศวกรสังคมถอด บทเรียนองค์ความรู้ด้าน คุณภาพชีวิตที่ส่งเสริม สุขภาพ								←→				

9. ผลผลิตและผลลัพธ์

รายการ	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมาย
1) จำนวนนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ ได้รับการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคม	คน	25
2) องค์ความรู้หรือนวัตกรรมที่นำไปใช้แก้ปัญหาให้กับชุมชนด้านคุณภาพชีวิตที่ส่งเสริมสุขภาพ	องค์ความรู้	1

10. สถานที่ดำเนินการ

ชุมชนดินด่านเกวียน อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา

11. หน่วยงานภาคีเครือข่ายร่วมดำเนินการ

เทศบาลตำบลด่านเกวียน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา

บทที่ 2
รายละเอียดการดำเนินงาน

กิจกรรมที่	ชื่อกิจกรรม และสถานที่ในการดำเนินการ
1	<p>กิจกรรมที่ 1 สสำรวจบริบทและวิถีชีวิตของชุมชนดินด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นครราชสีมา ผ่านเครื่องมือ “นาฬิกาชีวิต” และ “Timeline พัฒนาการ”</p> <p>สถานที่ : 1) วัดด่านเกวียน หมู่ที่ 1 ชุมชนบ้านด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นครราชสีมา 2) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา</p>
2	<p>กิจกรรมที่ 2 วิเคราะห์และออกแบบแนวทางการพัฒนาโมเดลเพื่อแก้ปัญหาชุมชนผ่านเครื่องมือ “Timeline กระบวนการ”</p> <p>สถานที่ : วัดด่านเกวียน หมู่ที่ 1 ชุมชนบ้านด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นครราชสีมา</p>
3	<p>กิจกรรมที่ 3 แยกแยะข้อเท็จจริง และวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของการพัฒนาโมเดลเพื่อแก้ปัญหาชุมชนผ่านเครื่องมือ “ฟ้าประทาน”</p> <p>สถานที่ : วัดด่านเกวียน หมู่ที่ 1 ชุมชนบ้านด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นครราชสีมา</p>
4	<p>กิจกรรมที่ 4 พัฒนานวัตกรรมเพื่อการพัฒนาโมเดลเพื่อแก้ปัญหาชุมชนผ่านเครื่องมือ “M.I.C. Model”</p> <p>สถานที่ : 1) วัดด่านเกวียน หมู่ที่ 1 ชุมชนบ้านด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นครราชสีมา 2) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา</p>
5	<p>กิจกรรมที่ 5 การนำนวัตกรรมไปพัฒนาชุมชนดินด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นครราชสีมา</p> <p>สถานที่ : วัดด่านเกวียน หมู่ที่ 1 ชุมชนบ้านด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นครราชสีมา</p>
6	<p>กิจกรรมที่ 6 ประเมินผลและสรุปโครงการ</p> <p>สถานที่ : 1) วัดด่านเกวียน หมู่ที่ 1 ชุมชนบ้านด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นครราชสีมา 2) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา</p>

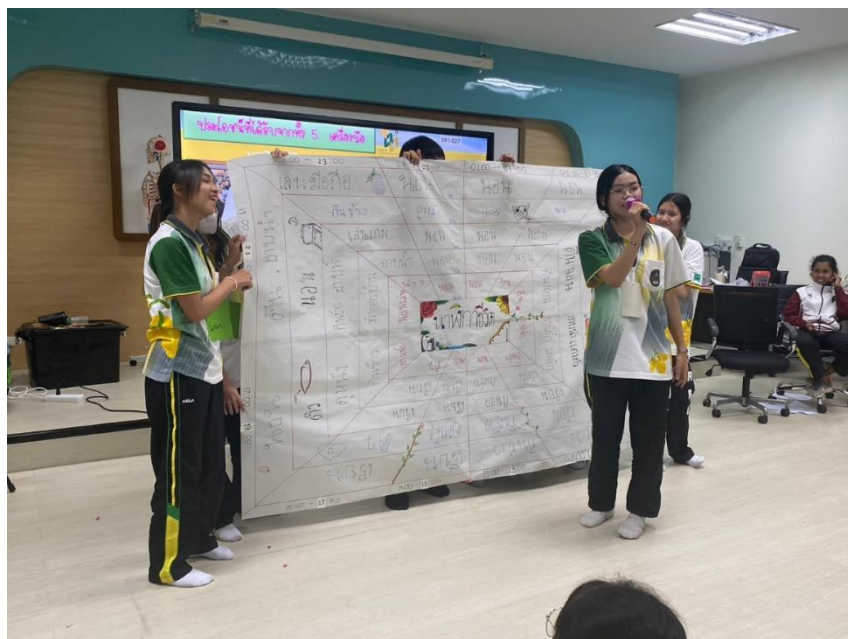
2.1.1 วิธีการดำเนินงาน

1) กิจกรรมที่ 1 สสำรวจบริบทและวิถีของชุมชนดินด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นครราชสีมา ผ่าน เครื่องมือ นาฬิกาชีวิต และ Timeline พัฒนาการ (661474)

กิจกรรมสร้างความรู้และความเข้าใจให้นักศึกษาเรื่องกระบวนการวิศวกรสังคม โดยวิทยากรและร่วมวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้พื้นที่ หมู่ 1 บ้านด่านเกวียน นักศึกษามีส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล และเมื่อได้แบบสอบถาม นำมารวมเป็นเล่มคู่มือให้นักศึกษาสโมสร จำนวน 25 คน คนละ 1 เล่ม

รูปที่ 1 อบรมสร้างเสริมทักษะวิศวกรสังคม และทบทวนการใช้เครื่องมือ

รูปที่ 2 ทดลองใช้เครื่องมือ นาฬิกาชีวิต

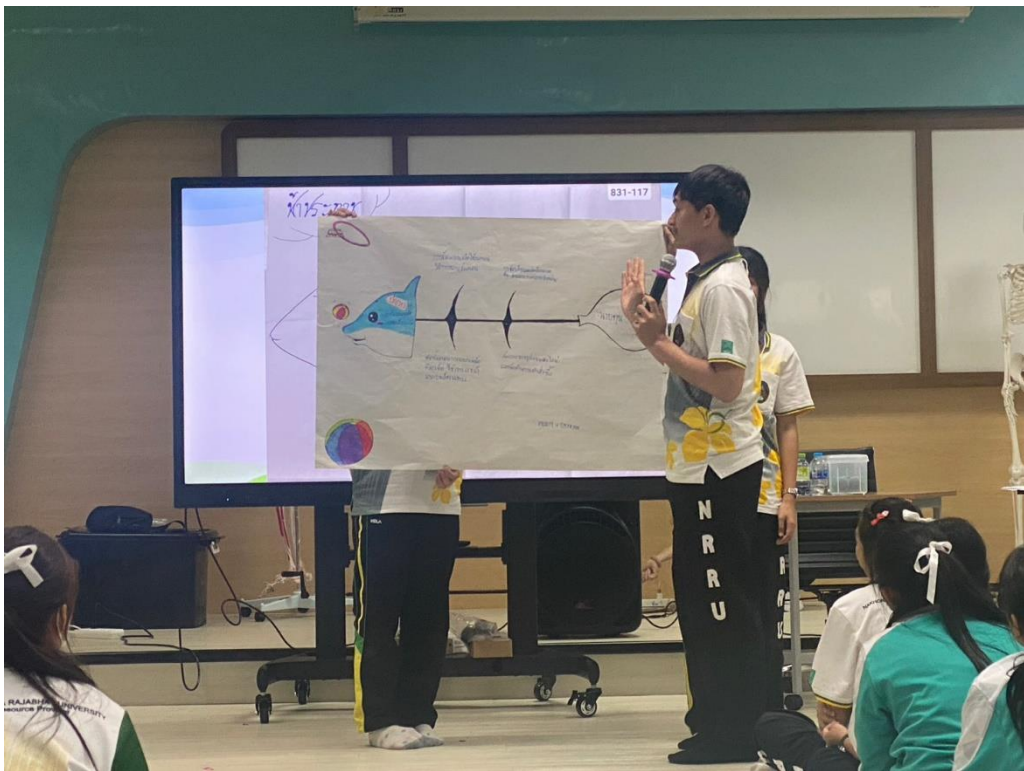
รูปที่ 3 ทดลองใช้เครื่องมือ Timeline พัฒนาการ

รูปที่ 4 ทดลองใช้เครื่องมือ ฟ้ำประทาน

รูปที่ 5 ทดลองใช้เครื่องมือ Timeline กระบวนการ

รูปที่ 6 ทดลองใช้เครื่องมือ M.I.C Model

รูปที่ 7 ศึกษาชุมชนและร่วมออกแบบวางแผนการเก็บข้อมูล หมู่บ้านด่านเกวียน

รูปที่ 8 นักศึกษาแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม เพื่อวางแผนลงพื้นที่ด่านเกวียนศึกษาบริบทวิถีชีวิตชุมชน

กิจกรรมที่ 2 วิเคราะห์และออกแบบแนวทางการพัฒนาโมเดลเพื่อแก้ปัญหาชุมชนด้านคุณภาพชีวิตเพื่อส่งเสริมสุขภาพผ่านเครื่องมือ Timeline กระบวนการ (661475)

กิจกรรมลงพื้นที่ชุมชนสำรวจบริบทชีวิตและภาวะสุขภาพของชุมชนหมู่ 1 บ้านด่านเกวียน โดยใช้เครื่องมือ นาฬิกาชีวิต, Timeline กระบวนการ และ Timeline พัฒนาการ นักศึกษาลงพื้นที่พร้อมคณะอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) บ้านด่านเกวียน กลุ่มละ 2 คน และอาจารย์กลุ่มละ 1 คน นักสัมภาษณ์ประชาชนคนละ 2 คน และลงพื้นที่ชุมชนในส่วนต่างๆ โดยศึกษาตั้งแต่กระบวนการเตรียมดิน กระบวนการปั้นดิน การบวนการเผาโดยใช้เตา กระบวนการแกะสลักและทาสี และกระบวนการขาย รวมถึงการสัมภาษณ์บริบทวิถีชีวิตความเป็นมา กับผู้นำชุมชน ประชาชนชาวบ้าน และศึกษาที่ศูนย์การเรียนรู้ด้านเกวียน

รูปที่ 9 ผู้ใหญ่บ้านและคณะอสม. แนะนำตนเองและเปิดกิจกรรมลงพื้นที่สำรวจชุมชนบ้านด่านเกวียน

ณ ศาลาการเปรียญวัดด่านเกวียน

รูปที่ 10 วางแผนแบ่งกลุ่มลงพื้นที่ โดยแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม นักศึกษาในกลุ่มละ 5 คน
ออกไปตามคุ้มต่างๆ ของหมู่บ้าน

รูปที่ 11 นักศึกษาเก็บข้อมูลเบื้องต้นกับบอสม. และร่วมวางแผนการลงพื้นที่

รูปที่ 12 นักศึกษาเข้าสัมภาษณ์ประชาชนชาวบ้านที่มีความรู้เรื่องเครื่องปั้นดินเผาเป็นอย่างดี

รูปที่ 13 นักศึกษาสอบถามเรื่องการเตรียมดิน และการหมักดินก่อนนำไปปั้น

รูปที่ 14 นักศึกษาสอบถามกระบวนการปั้นดิน ดูหลักการทำงานของหม้อ และสอบถามปัญหาสุขภาพของคนทำงาน

รูปที่ 15 นักศึกษาสอบถามการเตรียมดินปั้น และนำไปเผาในเตา

รูปที่ 16 นักศึกษาสอบถามกระบวนการแกะสลักและทำสีเครื่องปั้นดินเผา

รูปที่ 17 นักศึกษากล่าวขอบคุณผู้ใหญ่บ้านและอสม.

รูปที่ 18 ศึกษาพัฒนาการชุมชน โดยวิทยากรจากเทศบาล ณ ศูนย์การเรียนรู้เครื่องปั้นดินเผา

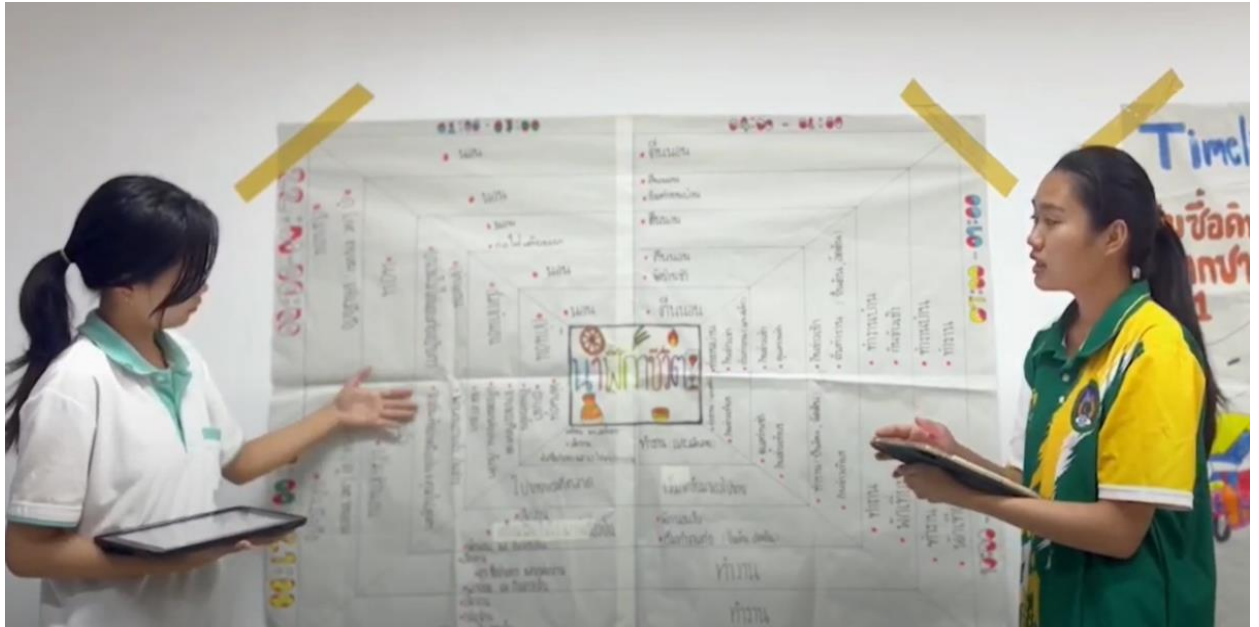
รูปที่ 19 นักศึกษาศึกษาประวัติของบ้านด่านเกวียนและวิวัฒนาการของเครื่องปั้นดินเผา

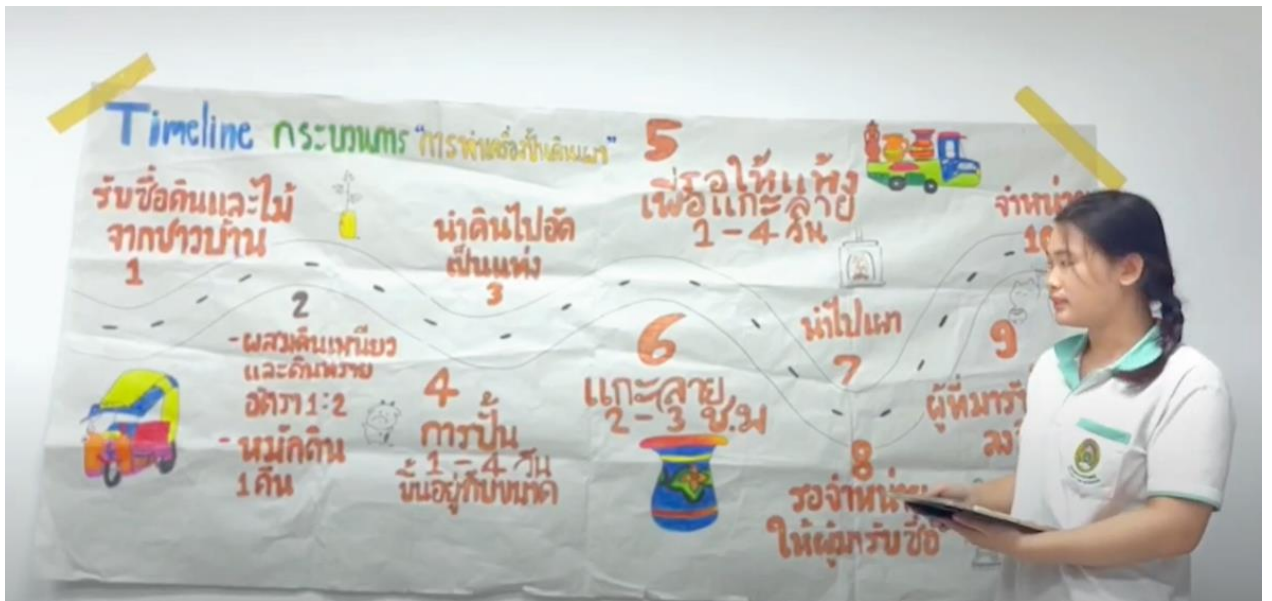
รูปที่ 20 นักศึกษาชมวิถีทัศน์เกี่ยวกับประวัติชุมชนและความเป็นมาของเครื่องปั้นดินเผา

กิจกรรมที่ 3 แยกแยะข้อเท็จจริงและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของการพัฒนาโมเดลเพื่อแก้ปัญหาชุมชนด้านคุณภาพชีวิตเพื่อส่งเสริมสุขภาพผ่านเครื่องมือฟ้าประทาน (661476)

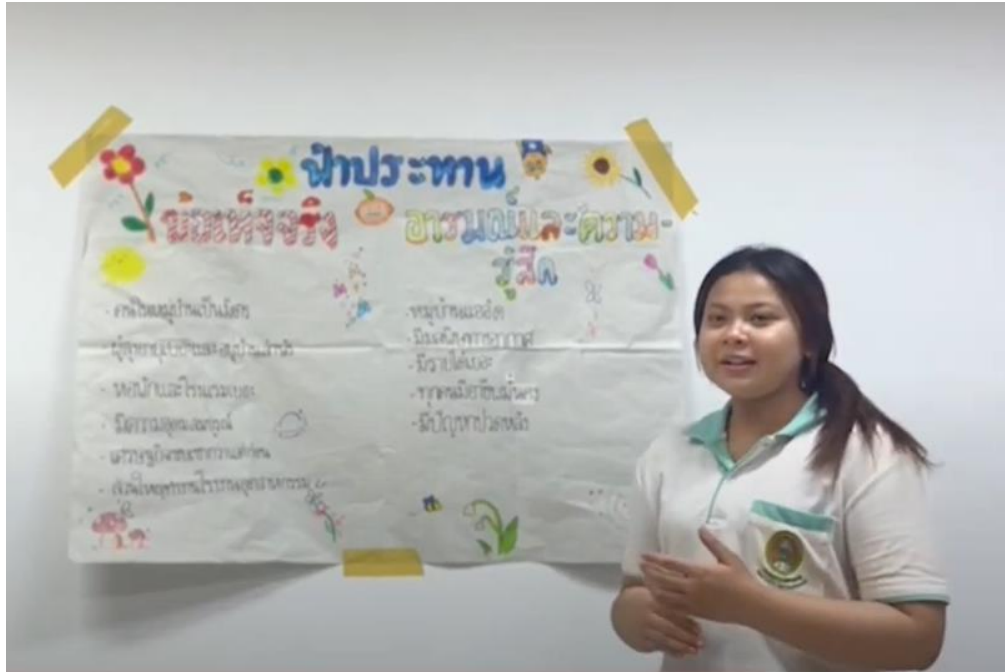
หลังจากลงชุมชนเก็บรวบรวมข้อมูล นักศึกษาเตรียมนำเสนอข้อมูลที่ได้จากแต่ละเครื่องมือ โดยพบว่า เครื่องมือนาฬิกาชีวิต พบประชาชนทำงานวันละ 8-10 ชม.โดยนั่งอยู่กับที่และยกของหนักบ่อยครั้งมีอาการปวดเมื่อยตามร่างกาย และซื้อยาชุดมารับประทานแก้ปวด และพบว่า ไม่มีการออกกำลังกาย เครื่องมือทามไลน์กระบวนการพบว่าใช้เวลาเผาดินนานและยกเครื่องปั้นดินเผาครั้งละหลายกิโลกรัมเข้าไปเผาในเตา สนับสนุนให้เกิดปัญหาเรื่องปวดเมื่อย รวมถึงประชาชนไม่ออกกำลังกายและมีโรคประจำตัว พบมากคือโรคความดันโลหิตสูง และบางรายมีภาวะแทรกซ้อนของโรคหลอดเลือดสมองร่วมด้วย

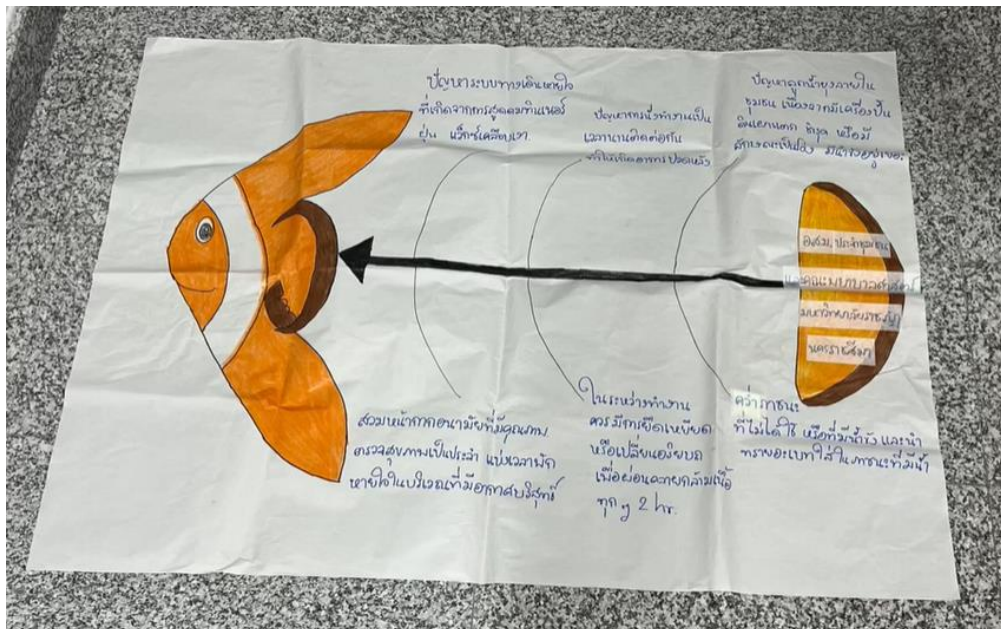
รูปที่ 21 นักศีก้นำเสนอข้อมูลจากเครื่องมือนาฬิกาชีวิต พบว่า ทำงานนาน และขาดการออกกำลังกาย

รูปที่ 22 นักศีกษานำเสนอทามไลน์กระบวนการ กาทำเครื่องปั้นดินเผา และการจัดจำหน่าย

รูปที่ 23 นักศึกษานเสนอเครื่องมือฟ้าประทานวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของการแก้ปัญหาโดยใช้ข้อเท็จจริง

รูปที่ 24 นักศึกษานำเสนอข้อมูลการแก้ไขปัญหามาจากกระบวนการ M.I.C model

กิจกรรมที่ 4 พัฒนานวัตกรรมเพื่อการพัฒนาโมเดลเพื่อแก้ไขปัญหาชุมชนด้านคุณภาพชีวิตเพื่อส่งเสริมสุขภาพ ผ่านเครื่องมือ M.I.C. Model (661477)

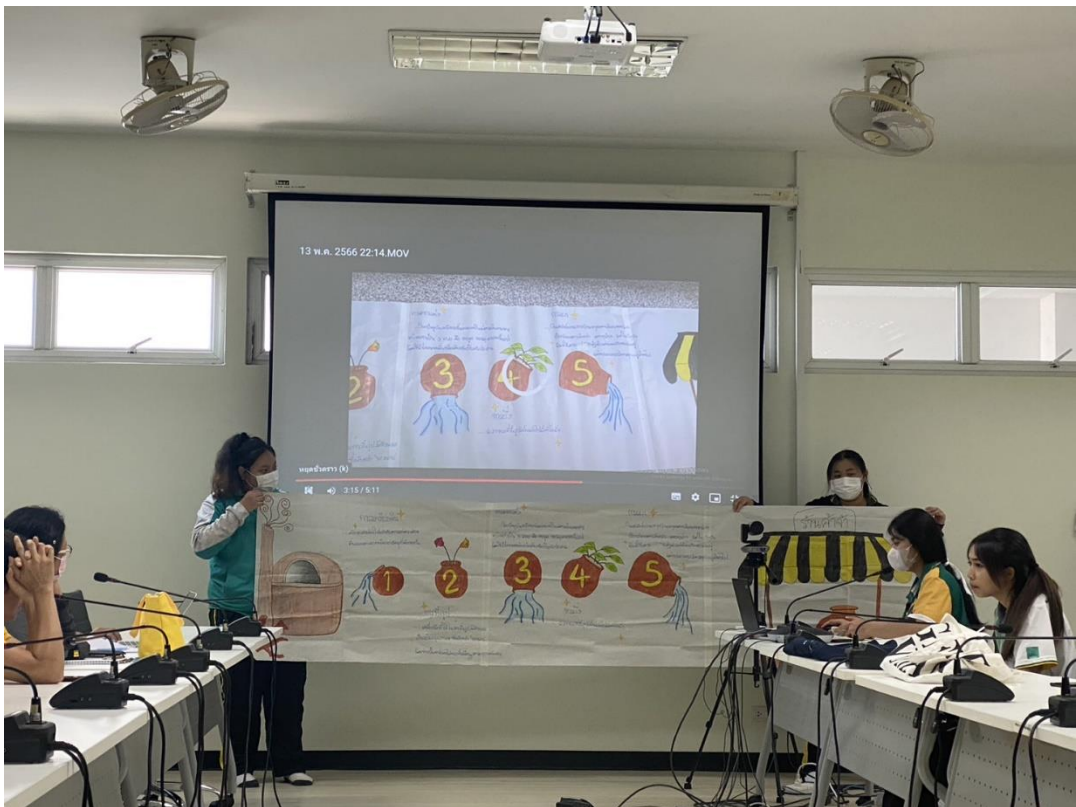
เมื่อนักศึกษาได้ปัญหาสุขภาพที่พบ คือ การปวดเมื่อยจากการทำงานเช่นขาและหลัง การขาดการออกกำลังกาย การมีโรคประจำตัว จึงแบ่งกลุ่มนักศึกษาให้สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับนวัตกรรมการออกกำลังกายที่ช่วยลดปวดเมื่อยและช่วยให้สุขภาพแข็งแรง มวลกล้ามเนื้อแข็งแรง สืบค้นจากงานวิจัยจึงวางแผนการสร้างสื่อจากองค์ความรู้ คือ 1.เทคนิคการสร้างแรงจูงใจในการออกกำลังกาย 2. การทำลูกประคบและการนวดลดปวดแบบไทย 3. การใช้ยางยืดออกกำลังกายยืดเหยียดกล้ามเนื้อ 4.การรำไม้พลองของป่าบุญมี กระทรงสาธารณสุข นักศึกษาผลิตสื่อเครื่องมือการออกกำลังกาย โปสเตอร์ แผ่นพับความรู้ และวิดีโอการรำไม้พลอง เพื่อนำองค์ความรู้คืนสู่ชุมชนและแก้ไขปัญหาสุขภาพต่อไป

รูปที่ 25 นักศึกษานำเสนอเครื่องมือวิศวกรสังคมและเสนอแนวทางการพัฒนาชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาสุขภาพที่พบ

รูปที่ 26 นักศึกษานำเสนอเครื่องมือวิศวกรสังคมและเสนอแนวทางการพัฒนาชุมชน
เพื่อแก้ไขปัญหาสุขภาพที่พบ

รูปที่ 27 นักศึกษานำเสนอเครื่องมือวิศวกรสังคมและเสนอแนวทางการพัฒนาชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหา
สุขภาพที่พบ

กิจกรรมที่ 5 การนำนวัตกรรมไปพัฒนาชุมชนดินด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นครราชสีมา (661478)

กิจกรรมการนำนวัตกรรมไปพัฒนาชุมชนดินด่านเกวียน โดยนักศึกษาพยาบาล จำนวน 25 คน ลงพื้นที่หมู่ 1 บ้านด่านเกวียนกิจกรรมประกอบไปด้วย การลงทะเบียน ชั่งน้ำหนักวัดส่วนสูง วัดรอบเอว วัดความดันโลหิต (คัดกรองสุขภาพ) การสร้างแรงจูงใจโดยใช้ทฤษฎีความเชื่อด้านสุขภาพ การทำลูกประคบโดยใช้สมุนไพรไทยและการนวดลดปวดแบบไม่กดจุด การทำยางยืดและบริหารด้วยยางยืด 9 ท่า การทำไม้พลองจากท่อ PVC และรำไม้พลองฉบับบ้านบุญมีประยุกต์ 10 ท่า และกิจกรรมยืดเหยียดกล้ามเนื้อผ่อนคลายความเครียด นักศึกษาประเมินโครงการโดยใช้แบบสอบถามความรู้และความตระหนักรู้ต่อการออกกำลังกายเพื่อป้องกันโรคและการดูแลสุขภาพ pre-post test พบว่า หลังร่วมโครงการมีความรู้และความตระหนักรู้ต่อการออกกำลังกายเพื่อป้องกันโรคและการดูแลสุขภาพ เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

รูปที่ 28 ผู้นำชุมชนนายกอบต. เทศบาล ผู้ใหญ่บ้าน รพสต. และคณะอสม.

ร่วมเปิดงานกิจกรรมโครงการ

รูปที่ 29 ลงทะเบียนและคัดกรองสุขภาพก่อนเข้าร่วมโครงการ

รูปที่ 30 เปิดโครงการโดยนายกเทศมนตรีบ้านด่านเกวียน

รูปที่ 31 กิจกรรมออกกำลังยืดเหยียดเพื่อคลายเครียดก่อนเริ่มโครงการ

รูปที่ 31 นักศึกษานำเสนอผลการสำรวจชุมชนโดยใช้เครื่องมือวิศวกรรมสังคมแก่ประชาชนให้ทราบที่มาของโครงการ

รูปที่ 32 สร้างแรงจูงใจในการออกกำลังกาย โดยนำเสนอประโยชน์ต่อการลดไขมันในหลอดเลือด

เมื่อออกกำลังกายอย่างมีประสิทธิภาพ

รูปที่ 33 สาธิตการทำลูกประคบโดยใช้สมุนไพรพื้นบ้าน 9 ชนิด

รูปที่ 34 การสาธิตการนวดหลังลดปวด ประชาชนที่มีอาการปวดหลัง

รูปที่ 35 คณะอสม.และประชาชน ร่วมกันเรียนรู้การทำลูกประคบ

รูปที่ 36 นักศึกษาหนึ่งลูกประคบเสร็จแล้ว และลองให้ผู้ที่มีอาการปวดขาใช้

รูปที่ 37 คณะอสม.และประชาชน ร่วมกันผลิตยางยืดออกกำลังกาย โดยใช้ยางเส้น

รูปที่ 38 การออกกำลังกายด้วยยางยืด 9 ท่า นักศึกษาแนะนำให้อสม.เป็นแกนนำ เพื่อให้พาออกกำลังกายต่อไป

รูปที่ 39 นักศึกษานำเสนอประโยชน์ของการออกกำลังกายโดยใช้ยางยืด และมอบโปสเตอร์ไว้ที่ศาลาการเปรียญ

รูปที่ 40 นักศึกษาเปิดวิถีทัศนการณ์การออกกำลังกายโดยใช้ไม้ฟล่องที่ผลิตขึ้น และนำออกกำลังกาย 10 ท่า

รูปที่ 41 นักศึกษาพาออกกำลังกายโดยใช้รำไม้ฟล่องป่าบุญมีประยุกต์

รูปที่ 42 นักศึกษามอบแผ่นพับและเครื่องมือการออกกำลังกายให้ประชาชน

รูปที่ 43 นักศึกษามอบสื่อการออกกำลังกายให้ประชาชน

กิจกรรมที่ 6 ประเมินผลและสรุปโครงการ

สถานที่วัดด่านเกวียน หมู่ที่ 1 ชุมชนบ้านด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นครราชสีมา นักศึกษาลงพื้นที่ เพื่อประเมินผลโครงการจากกิจกรรม โดยใช้แบบสอบถามความรู้และแบบสอบถามความพึงพอใจ และติดตามกลุ่มอสม.ในการเป็นผู้นำการออกกกำลังกาย

รูปที่ 43-44 นักศึกษาประเมินผลโครงการ

2.2 ผลผลิตจากการดำเนินโครงการ (Output)

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	ผลการดำเนินการ
1. ชุมชนในเขตดินด้านเกวียน อำเภอโซคชัย จังหวัด นครราชสีมา จำนวน 1 หมู่บ้าน	1 ชุมชน	การบริหารจัดการกลุ่มในการ สร้างรูปแบบการออกกำลังกาย ลดปวดลดเมื่อย

2.3 ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	ผลการดำเนินการ
1) จำนวนนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ ได้รับการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคม	25 คน	นักศึกษาเกิดวิศวกรสังคม ประกอบด้วย 1) ทักษะการคิดวิเคราะห์ เชิงเหตุ-ผล เห็นปัญหาเป็น สิ่งท้าทาย (นักคิด) 2) ทักษะในการ สื่อสารองค์ความรู้เพื่อการแก้ปัญหา (นักสื่อสาร) 3) ทักษะในการทำงาน ร่วมกับผู้อื่น ระดมสรรพกำลัง ทรัพยากรเพื่อการแก้ปัญหา (นัก ประสานงาน) และ 4) ทักษะการ สร้างนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาสังคม (นักสร้างนวัตกรรม)
2) องค์ความรู้หรือนวัตกรรมที่นำไปใช้แก้ปัญหาให้กับชุมชน ด้านคุณภาพชีวิตที่ส่งเสริม สุขภาพ	1 องค์ความรู้	เกิดกิจกรรมการออกกำลังกายโดยอ สม. (ผู้นำสุขภาพชุมชน)

2.4 ผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดกรอบการดำเนินงาน TOR

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	ผลการดำเนินการ
1. จำนวนหมู่บ้านที่ มหาวิทยาลัยเข้าดำเนินโครงการ	1 ชุมชน	หมู่ 1 บ้านด้านเกวียน ตำบลด้าน เกวียน อำเภอโซคชัย จังหวัด นครราชสีมา จำนวน 1 หมู่บ้าน
2. จำนวนนักศึกษาที่ได้รับการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคม	25 คน	

2.5 หน่วยงาน/เครือข่ายที่ร่วมดำเนินโครงการ (ระบุรายชื่อหน่วยงาน)

1. เทศบาลด่านเกวียน
2. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลด่านเกวียน

2.6 จำนวนองค์ความรู้/ ชุดความรู้ที่นำไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น

1. การออกกำลังกายเพื่อเสริมความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ การทำกายยัด การรำไม้พลองแม่บุญ
มี
2. การลดปวดด้วยการไม่ใช้ยา คือ การนวดลดปวด และการทำลูกประคบ

2.7 จำนวนรายวิชาที่มีการบูรณาการพันธกิจสัมพันธ์เพื่อพัฒนาท้องถิ่น

ไม่มี

บทที่ 3

สรุปผลการดำเนินงาน

3.1 สรุปผลการดำเนินงาน

เชิงปริมาณ

1. นักศึกษาสโมสรนักศึกษา เข้าร่วมกิจกรรมทั้งสิ้น 25 คน
2. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เข้าร่วมกิจกรรมทั้งสิ้น 12 คน
3. ประชาชนที่สนใจ เข้าร่วมกิจกรรมทั้งสิ้น 45 คน
4. มีสื่อวิดีโอ เพื่อใช้อุปกรณ์การออกกำลังกายรำไม้พลองแม่บุญมี และยางยืด
5. มีแผนปฏิบัติการทำลูกประคบและการนวดไทยเบื้องต้น

เชิงคุณภาพ

1. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน มีเกณฑ์นำในการรอกกำลังกายส่งเสริมสุขภาพต่อไป
2. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และประชาชนสามารถนำการออกกำลังกายไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมตามรายบุคคล
3. ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อาการปวดหลังลดลง และไม่เลือกซื้อยามารับประทานเองเพื่อลดปวด

สรุปในภาพรวมของการดำเนินโครงการ

โครงการวิศวกรสังคมคณะพยาบาลศาสตร์ เพื่อแก้ปัญหาชุมชนในพื้นที่ ตำบลดินด่านเกวียน อำเภอโชคชัยจังหวัดนครราชสีมา เริ่มต้นด้วยการแบ่งกลุ่มนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมสังคม โดยให้เครื่องมือของวิศวกรสังคม โดยพบว่า มีปัญหาสุขภาพในกลุ่มทำงานปั้นเครื่องปั้น ซึ่งมีระยะเวลาการนั่งทำต่อวันมากกว่า 10 ชั่วโมง และมีอาการปวดเอว บ่าไหล่ บางรายซื้อยามารับประทานเองบ่อยครั้งเพื่อลดอาการปวด นักศึกษาจึงคิดค้นนวัตกรรมรูปแบบสุขภาพลดปวดลดเมื่อย โดยการทบทวนวรรณกรรม จึงทำสื่อออกมาทั้งสิ้น 5 เรื่องประกอบไปด้วย 1. สื่อประโยชน์ของการออกกำลังกาย และการสร้างแรงจูงใจออกกำลังกาย 2. การออกกำลังกายด้วยยางยืด 3. การรำไม้พลองแม่บุญมี 4. การนวดไทยลดปวดเมื่อย และการทำลูกประคบ หลังสิ้นสุดกิจกรรม 2 สัปดาห์ประเมินกลุ่มเป้าหมาย คือ อสม. และ ประชาชนที่มีอาการปวดเอว พบว่า มีความมั่นใจในการออกกำลังกายอยู่ในระดับปานกลาง และมีทัศนคติด้านการรักษาปวดโดยไม่ใช้ยา อยู่ในระดับมาก ความพึงพอใจหลังสิ้นสุดโครงการ 4.54 อยู่ในระดับดีมาก โดยตลอดระยะเวลากิจกรรมนักศึกษาได้พัฒนาทักษะต่างๆ ดังนี้

1) ให้นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มีทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงาน และทักษะการสร้างนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาชุมชนตามแนวคิดวิศวกรสังคม

2) ให้บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ได้รับการพัฒนาทักษะการเป็นที่ปรึกษา วิศวกรสังคม

3) ให้นักศึกษาและบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา สามารถสร้างหรือนำองค์ความรู้ที่หลากหลายในมหาวิทยาลัยมาบูรณาการในการไปปฏิบัติงานจริงแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนในมิติต่างๆ

4) นำองค์ความรู้หรือนวัตกรรมที่มีในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมให้ชุมชนพึ่งพาตนเองและจัดการตนเองได้อย่างยั่งยืน

โดยดำเนินโครงการอย่างเป็นระบบ มีการจัดกิจกรรมตามแนวคิดวิศวกรสังคม ส่งผลให้นักศึกษาเกิดทักษะวิศวกรสังคม ประกอบด้วย

- 1) ทักษะการคิดวิเคราะห์ เชิงเหตุ-ผล เห็นปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย (นักคิด)
- 2) ทักษะในการสื่อสารองค์ความรู้เพื่อการแก้ปัญหา (นักสื่อสาร)
- 3) ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ระดมสรรพกำลัง ทรัพยากรเพื่อการแก้ปัญหา (นักประสานงาน) และ 4) ทักษะการสร้างนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาสังคม (นักสร้างนวัตกรรม)

3.2 องค์ความรู้ นวัตกรรมที่เกิดจากการดำเนินโครงการ

1. มีสื่อวิดีโอ เพื่อใช้อุปกรณ์การออกกำลังกายไร้พดลองแม่บุญมี และยางยืด
2. มีแผ่นพับการทำลูกประคบและการนวดไทยเบื้องต้น
3. รูปแบบการออกกำลังกาย ทำทางการออกกำลังกายที่เหมาะสม

3.3 ปัญหาอุปสรรค

ปัญหาอุปสรรค	แนวทางแก้ไข
ระยะเวลาในการทำกิจกรรมบางส่วนทับซ้อนกับการทำกิจกรรมของมหาวิทยาลัย ทำให้การลงพื้นที่มีอุปสรรคในการดำเนินงานเล็กน้อย	ปรับแผนการลงพื้นที่ และกำหนดการดำเนินกิจกรรมให้มีความยืดหยุ่น เพื่อให้สอดคล้องกับแผนงานและการดำเนินกิจกรรม

3.4 ข้อเสนอแนะ

มหาวิทยาลัยควรสนับสนุนให้มีโครงการขยายผลในพื้นที่เดิมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผลการดำเนินงานในพื้นที่เห็นผลอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม โดยเพิ่มมิติหรือนวัตกรรมการพัฒนาที่หลากหลาย